

קובץ
תוך הנחל

דיבורים נוראים ונפלאים שנאמרו
בשבת קודש פרשת ממוזת - מסעי תשס"ט

מפ"ק כ"ק הרה"צ מוהרא"ש שליט"א

חובר בימי בן המצרים תש"ע

תוך הנחל

ליל שבת קודש פרשת ממות מסעי ה'תשס"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה, שהיתה גם סעודת שלום וזכר לאחד מאנשי שלומינו, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל ליקומי מוהר"ן חלק א' סי' ק"ד, המדבר מבני גד ובני ראובן, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על נקודה אחת שבתורה זו של רביז"ל), איתא במדרש (הובא ב"ספר חסידים" סימן קל"ז ובראשית חמ"ה" שער עונה פרק ה'): 'בשביל שאמר משה לבני גד תרבות אנשים חמאים, נענש שבן בנו עבד לפסל מיכה', והדבר קשה, מה ענין זה של תרבות אנשים חמאים, לעונש שלו, שיעבוד בן בנו עבודה זרה, והתירוץ, כי אמרו חכמינו זכרונם לברכה (כתובות ק"ו): 'כל הדר בחוץ לארץ כאלו אין לו אלוה', ואמרו חכמינו, זכרונם לברכה (שבת צ"ז): 'החושד בכשרים לוקה בגופו', ומשה היה חושד אותם שבני ראובן ובני גד אינם רוצים בארץ ישראל שום חלק, נמצא שאין להם אלוה, בשביל זה נענש בכך בנו שלא היה לו אלוה, כי הם כשרים היו בדבר, כי רצו ליטול חלק בארץ גם כן כמובא, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה בתורה זו לימוד עצום, שצריכין לזוהר מאד לא לחשוך בכשרים אפילו אם נראה ברור שכוונת השני לרעה, כי מי לנו גדול ממושה רבינו עליו השלום, שמחמת שחשד בבני גד ובבני ראובן שאינם רוצים חלק בארץ ישראל, נענש שבן בנו עבד לפסל מיכה (כמובא בילקוט ראובני פרשת ממות בשם המדרש), ורביז"ל מגלה סוד הענין, שבוה שחשד אותם שאינם רוצים חלק בארץ ישראל, הרי חשד אותם בפגם עבודה זרה רחמנא ליציל, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (כתובות ק"ו): 'כל הדר בחוץ לארץ כאילו עובד עבודה זרה', ועל מי שחושד בכשרים אמרו חכמינו הקדושים (שבת צ"ז): 'כל החושד בכשרים לוקה בגופו', ולכן מחמת זה נענש שבן בנו עבד לפסל מיכה, שהוא פגם עבודה זרה, והנה בוודאי ראוי להבין מהו המדה כנגד מדה בזה, שעל ידי שחשד אותם שאינם רוצים חלק בארץ ישראל, שהוא "כמו" עבודה זרה, יענש בעונש חמור שבן בנו יעבוד לפסל מיכה שנראה כמו עבודה זרה ממש, וכן איזה לימוד יוצא לעובדא ולמעשה מכל זה.

ויש לומר בביאור הענין, כי הנה בענין הדר בארץ ישראל איתא שם בגמרא (כתובות ק"ו): 'כל הדר בארץ ישראל דומה כמו שיש לו אלוה, וכל הדר בחוץ לארץ דומה כמו שאין לו אלוה, והזכירו חכמינו הקדושים בלשון "דומה", כי יש "כח המדמה" שהוא מרם בירור השכל,

שמדמה למילתא למילתא, אבל עדיין לא זכה להשגת הענין בשלימות (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ה), והנה מי שגר בארץ ישראל שהוא בתוך אויר הקדוש של אמונה, וכמו שכתוב (תהלים ל"ז) שכן ארץ ורעה אמונה (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ז'), הרי הדמיון שלו דמיון של אמונה, כי אף על פי שאינו זוכה לבידור וזיכוך האמונה בשלימות, אף על פי כן הדמיונות שלו מסתובבים סביב אמונה, וכמו שרואים בחוש שתושבי ארץ ישראל רגילים לבקר במקומות הקדושים ובקברי צדיקים, כמו בירושלים ובחברון ובמירון ובצפת ובטבריא, ולהתפלל שם, והדמיון שלהם הוא דמיון של אמונה ותפילה, כי מחמת שהם גרים בארץ ישראל, שעליה נאמר (דברים י"א) תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה, והשגחתו יתברך מתגלה שם ביותר מבכל העולם, לכן גם הדמיון שלהם הוא דמיון של אמונה, ו"דומה" כמי שיש לו אלוק, מה שאין כן הדר בחוץ לארץ שהוא אויר טמא, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (שבת י"ד). חכמים גזרו מומאה על ארץ העמים, הדמיונות שם הם דמיונות של הבל ורדיפה אחר הכסף והממון, שהוא פגם עבודה זרה רחמנא ליצילן, כי הנופלים בתאוות ממון, ואינם מאמינים שהקדוש ברוך הוא יכול לפרנס את האדם בסכה קלה, ורודפים אחר פרנסתם ביגיעות גדולות, זה פגם של עבודה זרה רחמנא ליצילן (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ג), נמצא שאפילו אם אינו עובד עבודה זרה, אבל הדמיונות שלו הם דמיונות של כסף וזהב שהוא כמו עבודה זרה רחמנא ליצילן, ולכן "דומה" כמי שאין לו אלוק, כי אין לו זיכוך ובידור המדמה כמו מי שיושב בארץ ישראל, שמסובב עם אויר קדוש של אמונה ויש לו דמיונות של קדושה.

והנה משה רבינו חשד את בני גד ובני ראובן, שמחמת שהיה להם מקנה רב וממון הרבה, הם עושים עיקר מהממון והרכוש שלהם, וכמו שאמרו (במדבר ל"ב) גדרות צאן נבנה למקנינו פה וערים לפננו, שהקדימו מקניהם לטפם, והיו חסים יותר על ממונם מעל בניהם (כמובא ברש"י פסוק מ"ז), לכן יש להם דמיונות של חוץ לארץ, שהם דמיונות של תאוות ממון שהוא כמו עבודה זרה רחמנא ליצילן, ומחמת זה אינם רוצים חלק בארץ ישראל, אבל באמת כשרים היו בדבר, כי רצו ליטול חלק גם בארץ כמובא (עי' בפירוש פרפראות לחכמה על הליקוטי מוהר"ן תורה זו), וכמו שאמרו (שם) אנחנו נחליץ חושים לפני בני ישראל וגו' לא נשוב אל בתינו עד התנחל בני ישראל איש נחלתו, נמצא שבאמת היו להם כיסופים ורצונות לארץ ישראל שהם דמיונות של קדושה, ולכן החשד עליהם היה בחנם.

והנה משה רבינו נענש שכן בנו עבד לפסל מיכה, ומצינו דבר פלא שזה היה באותו ענין ממש שחשד את בני גד ובני ראובן, היינו בענין תאוות ממון, וכמובא בגמרא (בבא בתרא ק"י:) שהיה יהונתן בן גרשום בן משה עני גדול, ומעה ואמר, כך מקובלני מבית אבי אבא, שהוא משה רבינו עליו השלום, לעולם ישכיר אדם עצמו לעבודה זרה ואל יצטרך לבריות, והוא סבר לעבודה זרה ממש, ולא היא, אלא עבודה זורה לו, כיון שראה דוד שממון חביב עליו ביותר, מינהו על האוצרות, שנאמר (דברי הימים א' כ"ז) ושבואל בן גרשם בן מנשה נגיד על האוצרות, וכי שבואל שמו, והלא יהונתן שמו, אלא ששב לאל בכל לבו, עיין שם, נמצא שיהונתן בן גרשום בן משה, מעה בדמיון שלו שמותר לשרת אצל עבודה זרה כדי להרוויח ממון, שהוא

מהדמויות של חוץ לארץ שהם דמויות של תאוות ממון ועבודה זרה, שעליו אמרו חכמינו הקדושים "דומה" כמו שאין לו אלוך, אבל דוד המלך עליו השלום, שהיה עמוד התפילה והאמונה, החזיר אותנו בתשובה, כי המשיך לו מוחץ של ארץ ישראל, שהם דמויות של אמונה, נמצא שמוכן מאד המדה כנגד מדה שנענש משה רבינו בענין בני גד ובני ראובן, שמחמת שחשד בבני גד ובבני ראובן שיש להם דמויות של חוץ לארץ, שהם דמויות של תאוות ממון שהוא כמו עבודה זרה, לכן גם נכדו מעה בדמויו שמוטר לשרת לעבודה זרה מחמת תאוות ממון, אבל לבסוף חזר בתשובה, והבן.

והנה בענין העבודה זרה של פסל מיכה ששרת יהונתן גם כן מצינו דבר פלא, שחכמינו הקדושים אומרים (סנהדרין ק"ג): מפני מה לא מנו את מיכה עם אלו שאין להם חלק לעולם הבא, מפני שפתו מצויה לעוברי דרכים, והיה עשן המערכה ועשן פסל מיכה מתערבין זה בזה, בקשו מלאכי השרת לדוחפו, אמר להן הקדוש ברוך הוא, הניחו לו, שפתו מצויה לעוברי דרכים, עיין שם, הרי הענין הפלא מאד וצריך ביאור, שהרי יש פגם של עבודה זרה בפסל מיכה, ואף על פי כן לא נדחה מן העולם לגמרי, אבל הענין מובן מאד על פי דברי רבינו'ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ז), שלמושך את כל העולם לעבודתו יתברך לעבדו שכם אחד, וכולם ישליכו אליו כספם וזהבם ויתפללו אל השם יתברך לבד, זה הדבר נעשה בכל דור ודור לפי השלום שבדור, כי על ידי השלום שיש בין בני האדם, והם חוקרים ומסבירים זה לזה האמת, על ידי זה מושלך כל איש את שקר אלילי כספו, ומקרב את עצמו להאמת, עיין שם, נמצא שכל זמן שיש שלום ואחדות בין הבריות, וגומלים חסד זה עם זה, סוף כל סוף יצאו מפגם עבודה זרה, וישליכו אלילי כספם וזהב שלהם, ויחזרו אל הקדוש ברוך הוא, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה ל"ח סי' ו') אפילו ישראל עובדים עבודת כוכבים, ושלום ביניהם, אמר המקום בכיכול איני יכול לשלוט בהן כיון ששלום ביניהם, שנאמר (הושע ד') חבור עצבים אפרים הנח לו, עיין שם, ולכן מובן מאד למה לא נדחה מיכה מן העולם לגמרי, כי מחמת שהיה פתו מצויה לעוברי דרכים, והיה עושה חסד עם הבריות, לכן היה תקוה טובה שיחזור אל האמונה, וכמו שאירע עם יהונתן בן גרשום בן משה, שבא אל בית מיכה מחמת שנתן לו כסף ובגדים ואוכל, אבל לבסוף הסבירו לו את האמת, וחזר בתשובה.

והנה כשמוזכר אצל פסל מיכה יהונתן בן גרשום בן משה (שופטים י"ח פסוק ל'), לא כתיב "בן משה" אלא כתיב "בן מנשה" והגו"ן תלויה, ואמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי ברכות פרק מ' הלכה ב' ומובא שם בפירוש"), מפני שעשה מעשה מנשה, ומפני כבודו של משה, לא כתיב "בן משה", רק "בן מנשה" והגו"ן תלויה, עיין שם, ויש להבין מהו ענין גו"ן תלויה, ולמה מוזכר בן דייקא אצל יהונתן בן בנו שעבד לפסל מיכה, אבל אמרו חכמינו הקדושים (נדרים ל"ח). חמשים שערי בינה נבראו בעולם וכולם ניתנו למשה חסר אחת, שנאמר (תהלים ה') ותחסרהו מעט מאלקים, שמשה רבינו זכה למ"ט שערי בינה בחייו, ורק אחת הסתלקותו זכה לשער הגו"ן, שזהו מקום קבורתו בהר נבו, אותיות נ"ו בו, שזכה להכלל בשער הגו"ן, וקבורתו מול בית פעור, שמבטל ומכניע עבודה זרה של פעור גם לאחר להסתלקותו, וכדאיתא במדרש אגדה (מובא בתוספות

סוטה דף י"ד). בכל שנה ושנה בעת שחטאו ישראל בבנות מואב, באותו פרק בית פעור עולה למעלה כדי לקטרג ולהזכיר עון, וכשהוא רואה קברו של משה חוזר ושוקע, שמושה רבינו שקעו בקרקע עד חוטמו, וכל שעה שעולה חוזר ונשקע למקום ששקעו משה רבינו, עיני שם, כי גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהן, נמצא שמה שעשה משה רבינו כל ימי חייו, לגמול חסד עם נשמות ישראל ולהציל אותם מעבודה זרה ולהכניס בהם אמונה, זהו עבודתו גם לאחר הסתלקותו, וביתר עון, כי הרי זכה כבר להכלל בשער הנו"ן, ומשם ממשיך להם כח לבמל עבודה זרה ולבא לידי אמונה, והוה ענין הנו"ן תלויה בתיבת משה, שמרמו על השגתו של משה רבינו משער הנו"ן, ומוזכר אצל יהונתן בן גרשום, כדי להציל אותו מן העבודה זרה של בית מיכה ולעוררו בתשובה.

ולזאת מצינו שנקבר משה רבינו בחלקו של גד דייקא, וכמו שכתוב בברכת גד (דברים ל"ג) וירא ראשית לו כי שם חלקת מחוקק ספון, היינו קברו של משה, כי גם שמו של "גד" מורה על ענין של גמילות חסד, שהם אותיות ג'ד', היינו ג'זמל ד'לים (שבת ק"ד), וכמו שבאמת עשו בני גד, שהלכו חלוצים לפני בני ישראל להוריש אותם את הארץ, ולכן אף על פי שחשד אותם בתחילה שאינם רוצים חלק בארץ, וגורמים רע לבני ישראל למנוע אותם מליכנס לארץ ישראל, אבל בסוף נתברר שכשרים היו, ורצו חלק בארץ, וגמלו חסד עם בני ישראל להוריש את הארץ, ולכן נקבר משה רבינו בחלקם דייקא, ומשם הוא ממשיך לגמול חסד עם נשמות ישראל, ולהציל אותם מן עבודה זרה ומן הדמיונות של חוץ לארץ, ולהכניס בהם אמונה, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים אל צדיקים אמיתיים שהם בחינת משה, ונוכה לאמונה ברורה ומוזככת, עדי נזכה לעלות ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם, אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת מטות מסעי ה'תשס"ט

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, היתה שמחת הולדת הבת לאחד מאנשי שלומינו בבית מדרשו של מוהרא"ש נ"י, ולא איסתיע מילתא לדרוש או כרבים.

סעודה שלישית פרשת ממות ממעי ה'תשס"ט

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעוויץ, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' מ"ה המדבר מאמונה התלוי בפה של אדם, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, האמונה תולה בפה של אדם, בבחינת: "אודיע אמונתך בפ"י" (תהלים פ"ט), היינו על ידי שמדברין האמונה בפה, זהו בעצמו אמונה, וגם על ידי זה באים לאמונה, ומחמת זה צריך לזוהר מאד מדיבורים של כפירה ואפיקורסות, אף-על-פי שאינו אומרם מלבו; היינו שהוא בעצמו מאמין ואינו כופר חס ושלום, רק שהוא חוזר ואומר דברי אפיקורסות ששמע בשם אחרים, שהם אפיקורסים, והוא מתלוצץ מהם, אף על פי כן גם מזה צריך לזוהר מאד, כי הדיבור הזה של כפירה מזיק לאמונה, גם הוא איסור גמור, כי על השם יתברך ברוך הוא, אסור לומר דברי הלצות, אפלו בדרך שחוק, וכבר מבואר בספרים ובדברינו בכמה מקומות, להרחיק עצמו מאד מאד לבלי לעיין כלל בספרי המחקרים הפילוסופיא, ואפילו מספרים של חקירה שחיברו גדולים מאחינו בני ישראל, גם מהם צריך להרחיק מאד, כי הם מזיקים מאד לאמונה, כי די לנו באמונתנו שקבלנו מאבותינו הקדושים, וזה כלל גדול ויסוד ועיקר בעבודת השם להיות תם וישר, לעבוד אותו יתברך בתמימות, בלי שום חכמות וחקירות, כלל כלל לא, גם מחכמות שיש בעבודת השם בעצמו צריך להרחיק מאד, כי כל אלו החכמות של העולם, שיש להנכנסין ומתחילין קצת בעבודת השם, אינם חכמות כלל, והם רק דמיונות ושמותים ובלבולים גדולים, ואלו החכמות מפילין מאד את האדם מעבודת השם, דהיינו מה שחושב וחוקר ומדקדק ביותר, אם הוא יוצא כראוי כמה שעושה, כי בשר ודם אי אפשר לו שיצא ידי חובתו בשלימות, 'ואין הקדוש ברוך הוא בא בפרוניה עם בריותיו' (עבודה-זרה ג), ולא ניתנה תורה למלאכי השרת' (קדושין נד), ועל אלו המדקדקים ומחמירים בחומרות יתירות, עליהם נאמר (ויקרא י"ח): "וחי בהם", 'ולא שימות בהם', (וימא פה:), כי אין להם שום חיות כלל, ותמיד הם במרה שחורה, מחמת שנדמה להם שאינם יוצאים ידי חובתם בהמצוות שעושין, ואין להם שום חיות משום מצוה מחמת הדיקדוקים והמרה שחורות שלהם (והוא בעצמו אינו מחמיר שום חמרא כלל), ובאמת, אחר כל החכמות, אפלו מי שיודע חכמות באמת, אחר כל החכמות צריך להשליך כל החכמות ולעבד את ה' בתמימות בפשימות גמור בלי שום חכמות, וזה היא החכמה הגדולה שבכל החכמות, לבלי להיות חכם כלל, כי באמת אין חכם בעולם כלל, 'ואין חכמה ואין תבונה נגדו יתברך' (משלי כ"א סנהדרין קו: זהר תצא דף רפא:), עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש ג"י, כי הגה רביז"ל מייסד לנו בתורה זו יסוד גדול, שעיקר עבודת השם יתברך תלוי באמונה פשוטה ותמימה, להיות תם וישר וירא ה', בלי שום חכמות כלל, כי לעבוד את השם יתברך אין צריכין שום חכמות, רק לקיים מצוות ה' כמו שהם כתובים בתורה, ולשמוח בהם כמוצא שלל רב, וכמו שגילה האריז"ל לתלמידיו, שעיקר מה שזכה להגיע לכל מדרגותיו בעבודת ה', היתה על ידי שמחת המצוות, שהיה שמה עמהם יותר מאילו היה מרויח הון רב, שזהו פירוש הפסוק (דברים כ"ח) תחת אשר לא עבדת את ה' אלקך בשמחה ובמזב ובמזב ללב מרוב כל, שהשמחה בעבודת השם יתברך צריך להיות יותר מהשמחה של רוב כל, היינו מכל הון דעלמא, וזה יכול כל אדם לקיים, לשמוח עם התורה והמצוות שזוכה לעשות בתמימות ובפשימות גמור, כגון לשמוח עם המלית והתפילין שזוכה ללבוש בכל יום, וכן לשמוח עם סידור התפילה, שזוכה לבא לבית הכנסת ולהתפלל במנין שלש פעמים ביום ולומר את סדר התפילה, וכן לשמוח עם לימוד תורה הקדושה, שזוכה ללמוד בכל יום מקרא משנה גמרא ומדרש, וכן לשמוח עם השבת מבואו ועד צאתו, ולהחיות את עצמו שהוא שומר שבת, ומתענג בתענוגי השבת ואוכל שלש סעודות בשבת, כי עונג שבת עדיף מאלף תענויות (תנחומא בראשית), כי אלו הדברים הם עיקר חיותו של אדם בזה ובבא לנצח, ועליו לשמוח עמהם כמוצא שלל רב, אבל דרך הבעל דבר להכניס באדם כל מיני חכמות של הכל, האם המצוות שלי באמת חשובים בעיני השם יתברך? הלא איני עושה אותם בשלימות, ויש הרבה חומרות שאיני יכול לקיים, וגם מה שזה התורה והתפילה שלי, כי אינן בשלימות כלל? אבל כל אלו הם החכמות של הבעל דבר, שרצתה להפיל בן אדם בעצבות ובמרה שחורה עד שלא יעשה כלום, כי מיד שאדם נופל בדעתו ונדמה לו שאין עבודתו חשובה בעיני השם יתברך, הרי נכנס בו עצבות ועצלות ונדמה כמת רחמנא ליצילן, שזהו מה שאומר רביז"ל, שעל אלו המדקדקים ומחמירים בחומרות יתורות נאמר "והי בהם ולא שימות בהם", כי אין להם שום חיות כלל, והם כמתים בחייהם רחמנא ליצילן, ולכן על כל אדם למסור נפשו להשליך כל החכמות ולקיים רצון ה' בתמימות ובפשימות גמור, ללמוד הרבה בתמימות, ולהתפלל הרבה בתמימות, ולקיים מצוות הרבה בתמימות, ולשמוח נפשו בשמחה אין סופית, ואז עולמו יראה כרחיו, וירגיש תענוגי עולם הבא בחיים חיותו בעולם הזה.

והגה רביז"ל מקדים לכל זה, "עיקר האמונה תולה בפה של אדם", כי הדיבור יש לה כח גדול מאד, וכפי שאדם מדבר כן נעשה אצלו ממש, אם מדבר דיבורי אמונה עם כל מכיריו ומזודעיו, ומדבר דיבורי אמונה בינו לבין הקדוש ברוך הוא, היינו שמתבודד הרבה עמו יתברך ומפרש כל שיחתו לפני השם יתברך בתמימות ובפשימות גמור, כאשר ידבר איש אל רעהו, והבן אל אביו, או הדיבור קובע אמונתו יתברך בתוך לבו, עד שזוכה לאמונה ברורה ומזוככת מאד, שזהו מה שכתוב (תהלים פ"ט) אודיע אמונתך בפי, שעל ידי הפה שלי, אני מתודע מאמונה, וכן כתיב (שם קמ"ז) האמנתי כי אדבר, שכל מה שאני מרבה לדבר מאמונה, האמונה נקבע בי, כי הכל תלוי בכח הדיבור שהוא התגלות הנפש, וכמו שכתוב (שיר השירים ה') נפשי יצאה בדברו, וכן להיפוך, צריכין לזהר מאד לא להוציא שום דיבור של כפירה ואפיקורמות מפיו חס ושלום, אפילו בדרך ביטול וליצנות, כי כח הדיבור כל כך חזק עד שיכול להשפיע

על אדם לטוב או לרע חס ושלום, וכמו שאומר רביז"ל (שחות הר"ן סי' רל"ז), על יהוא המלך, שמחמת שהוציא מפיו (מלכים ב' י' יח): "יהוא יעבדנו הרבה", אף על פי שבלבו היה לבלו לעבדו, רק אמר זאת בדרך ליצנות, כדי להמעות את עובדי הבעל, אף על פי כן נבשל אחר כך שעבד בעצמו עבודה זרה רחמנא ליצלן, כי כח הדיבור חזק מאד, ומשפיע עליו לטוב או לרע חס ושלום, ולכן אשרי מי שנוהר מאד מכל מיני דיבורים של כפירות ואפיקורסות חס ושלום, ומדבר תמיד דיבורי אמונה ויראת שמים עם כל מכיריו ומודעיו, וכן מרבה לדבר דיבורי תפילה והתבודדות אל השם יתברך, כי אז יוקבע אמונתו יתברך בתוך לבו כיתד חזק בל תמוט, ויאירו עיניו באור אלקותו יתברך יתברך, לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב בפרשת נדרים (במדבר ל') וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה ה', איש כי ידור נדר לה' או השבוע שבועה לאסור איסר על נפשו לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה, ויש להבין למה בפרשת נדרים יש הקדמה זאת של "זה הדבר אשר צוה ה'", מה שלא מצינו בפרשיות אחרות, וכן מהו כפל הלשון "לא יחל דברו", ועוד הפעם "ככל היוצא מפיו יעשה", והנה על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי סוד פרשת נדרים מגלה גודל כח הדיבור, שאדם יכול לעשות איסור חדש בדיבורי פיו, ונאסר עליו כמו שאר איסורי התורה, בלא תעשה ועשה ממש, נמצא שפרשת נדרים מלמדת אותנו כלל הנ"ל "אמונה תולה בפה של אדם", שהכל תלוי בדיבורי פיו, הן לטוב והן להיפוך חס ושלום, שזהו "לא יחל דברו" שלא יעשה דבריו חולין, ולא ידבר שום דיבור של כפירות ואפיקורסות חס ושלום, כי זה יגרום לבוא לידי עבירה חס ושלום, ומפרש הפסוק הפעם "ככל היוצא מפיו יעשה", כי כמו שמוציא מפיו, כן יעשה סוף כל סוף, אם יוציא מפיו דיבורי אמונה ויראת שמים, כן יעשה לבסוף, ויבוא לידי אמונה ויראת שמים, אבל אם חס ושלום יחלל דיבורו, אזי יבוא לידי עבירה חס ושלום, וכמוכא בספר המדות (אות תשובה סי' י"א), ישמור אדם את פיו מלומר, אעשה העבירה הזאת אפלו בדרך ליצנות, כי דיבורו מכריח אותו למעשה, עיין שם, אבל בוודאי מדה טובה מרובה, שאם ירבה אדם לדבר דיבורי אמונה ויראת שמים, ויוציא מפיו רצונות וכיסופין לקיים כל מצוותיו יתברך, בוודאי הדיבור יביא אותו לידי כך, נמצא שדייקא מפרשת נדרים לומדים את גודל כח הדיבור ואיך ש"אמונה תולה בפה של אדם".

אם כן גם מבואר ההקדמת הפסוק "זה הדבר" אשר צוה ה', כי "זה הדבר" הוא מלשון "זה הדיבור", שעל ידי הדיבור תבא לקיים את כל אשר צוה ה', ותגיע לידי אמונה ברורה ומזוככת, ומיד שאדם זוכה לביטול ויכונן האמונה, אזי יודע בדיוק מה שהשם יתברך מצוה אותו, ואין צריך להוסיף שום דקדוקים וחומרות יתירות, שזהו מה שפירש רש"י, שנבואת משה רבינו עלה למעלה משאר כל הנביאים, שהם התנבאו בלשון "כה אמר ה'", שהוא אספקלריא שאינה מאירה, והוסף עליהם משה שהתנבא בלשון "זה הדבר", שהוא

אספקלריא מאירה, כי מי שזוכה לאמונה ברורה ומזוככת על ידי קדושת הדיבור שלו, יודע בדיוק מה צוה ה', והכל מאיר אצלו כאספקלריא המאירה, ואינו צריך לשום חומרות כלל, מה שאין כן מי שעדיין לא זכה לזה, מתנבא בדרך "כה אמר ה'", שהוא אספקלריא שאינה מאירה, ואינו יודע בדיוק מהו רצונו יתברך, רק מנסה לכונן רצונו יתברך כפי שכלו, ושייך אצלו חכמות וחומרות יתירות, ולכן אשרי מי שזוכה לקדש דיבורי פיו, ולדבר תמיד דיבורי אמונה ויראת שמים בתמימות ובפשטות גמור, וכן מרבה לדבר דיבורי תפילה והתבודדות אל השם יתברך, כי אז זוכה להגיע אל אספקלריא המאירה, ויאיר לו אלקותו יתברך באור נערב ונפלא מאד, יזכינו הקדוש ברוך הוא להגיע לכל זה באמת ובתמים אמן ואמן.

